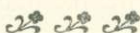


végeit pontosan le kell gyalulni, hogy azok a tősinnel pontosan érintkezhessenek.

Ezeknek az alkatrészeknek *átvételére* vonatkozó próbák hasonlóak azokhoz, mint amelyeket már eddig is ismertettünk.

A főkövetelmény az, hogy a váltó jól záródjon, azaz az állító-készülék helyes legyen, hogy ennek, valamint a kapcsolórudaknak segítségével a váltót pontosan (teljesen) lehessen állítani, ami pedig azt jelenti, hogy a csucssín a tősinhez pontosan hozzáilleszkedjék.

A cikk későbbi folyamán bemutatott kitérő rajzából a váltónak az elrendezése is kivehető. (Folyt. köv.)



## Az ártéri erdősítések két veszedelmes ellensége.

Irta: *Kőfalusi Győző* m. kir. erdőmérnök.

Az „Erdészeti Lapok“ LIV. évfolyamának XXIII. és XXIV. füzetében megjelent közleményemben célzást tettem az ártéri szigeterdők erdősítéseinek két veszedelmes ellenségére.

E két ellenség egyike a vándorpatkány (nem vízi poczok), amely ártéri erdősítéseinket árvizek idején szokta seregesen felkeresni.

Ilyen alkalmakkor rágásával nemcsak csemetéket, hanem 10 cm mellmagassági átmérőt meghaladó fácskákat is tönkretesz.

Károsítása abból áll, hogy a fiatal fácskák kérgét a gyökfő felett körülrágja. E munkájában annyira körültekintő, hogy alig marad fácska, mely gyilkos fogait elkerülné.

A fanemekben válogatni látszik.

A pancsovai m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó Dunaszigeteken megtelepített fanemek közül leginkább a magas kőrist kedveli. Nagyobb vízállás mellett, mikor a fűtuskókra felszorul, a fűsarjakat sem [veti meg; a sarjakon szakadozottan ejtett rágás azonban azt árulja el, hogy a fűz különös inyére nincsen.

Furcsa ennek az állatnak a megjelenése.

Ma még sem hire, sem hamva; holnap már seregesen lepi el a szigetet. Hogy honnan kerül elő, erről még megbízható adataim nincsenek.

Az az egy bizonyos, hogy a dunai árteret elhatároló töltésben is tanyázik. Ugy Pancsován, mint Kevevárán hallottam, hogy a Duna töltésének olasz hadifoglyok által nemrég történt helyreállítása alkalmával nagyon sok patkány került felszínre.

Arról, hogy milyen körülmények készítetik a szigeti kirándulásokra, még nem tudunk semmit sem, arra azonban, hogy miért keresi fel előszeretettel a lágú fanemek elhanyagolásával a nemesebb fanemeket, könnyű következtetni. A nemesebb fanemek ugyanis a magasabban fekvő helyekre vannak telepítve. A szigetre vetődött patkánysereg az árvíz növekedésével ezekre a magasabb helyekre terelődik össze, amelyekről csak alaposan végzett munka után távozik el.

Meg kell még jegyezmem, hogy pusztítása rendszerint nem terjed ki minden évre és nem az összes szigetekre. Amíg például az 1913. évben a Kevevára táján lévő Szendrőszigeten megtelepített magas körisültvényben nagy kárt tett, addig ugyanazon évben a Pancsova felett 8 *km*-nyire fekvő Óvcsa-szigeti magas körisültvényben károsítás nem volt észrevehető; viszont a Pancsova alatt 4 *km*-nyire lévő Starcsova szigeten, valamint a Kevevára mögé és Temessziget mellé sorakozó szigetcsoportban jelenléte szintén meg volt állapítható.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a Pancsova feletti és az Óvcsa szigetet is magába foglaló ártér még nincsen töltéssel elhatárolva, a felhozott esetből szinte elfogadhatónak látszik, hogy a vándorpatkány irtóhadjárataira való kiindulási helyét, illetve tanyáját a védőtöltések, vagy a legmagasabb árvízszin felett uralkodó magasabb helyek képezik. Ezt a feltevést azok a szaktársak erősíthetnék meg, akik a pancsovai m. kir. erdőgondnoksághoz hasonló kerületben szolgálnak. Mivel ennek az állatnak életviszonyaival erdőgazdasági szempontból még nem vagyunk tisztában és irtására egyáltalában még nem vagyunk felkészülve, a legmostohább viszonyok között nagy fáradozással és még ennél is nagyobb költséggel létesített ültvényeink érdekében minden lehető kell elkövetnünk, hogy a vándorpatkány által okozni szokott óriási károkat a legszűkebb korlátok közé szorítsuk.

Nézetem szerint ezen a téren a foxterriernek nyílik majd bő alkalm, hogy hasznos voltát bebizonyíthassa. Kísérleteket lehetne

ugyan tenni mázolásra alkalmas anyagokkal is, amelyekkel a nemesebb fanemek alsó részét 50 cm-nyi magasságban bekennők.

Tenni azonban okvetlenül kell valamit.

A másik ellenség, amelylyel szemben semmiféle fegyver sem használ, az ültetvények talaját borító árvizen képződött jégköpeny abban az esetben, amikor a megfagyást az árviz hirtelen apadása követi. A hirtelen apadás nyomán a jégköpeny beszakadván, darabokra zuzódik, horzsol, vág, tör, miáltal leggondosabban nevelt ültetvényeinket teljesen tönkreteszi.

Szerencse, hogy ez az eset nagy ritkaság számba megy, mivel csak kivételesen erős és tartós fagy okoz a megáradt Dunán vastagabb, megállapodó jégréteget és az is csak tartamosan üvöltő Kossova szél mellett.

Az ártéri erdősítéseknek itt vázolt két hatalmas ellensége közül különösen a vándorpatkányra hívom fel a szakkörök figyelmét, melynek nagymérvű károsításait az erdészeti irodalom tudtommal még nem méltatta.



## Az ártéri szigeterdők felujításáról.

Irta: *Majerszky István* m. kir. erdőmérnök.

**A**nélkül, hogy *Kőfalusi Győző*nek az Erdészeti Lapok 1915. évi utolsó füzetében erről a tárgyról irt értekezésével általában ellenkezőt akarnék állítani — mert az egyszer bizonyos, hogy minél gondosabb valamely munka, annál biztosabb a siker —, mégis kénytelen vagyok a cikk utolsó sorainak egyik mondatára megjegyzést tenni, egyrészt mert annakidején az ártéri erdők felujításáról folytatott vitában csekélységem is résztvett, másrészt mert ha azon mondat igazságát a felsőbbség és a viszonyokkal nem ismerős szaktársak elfogadnák, egyszerre kitünnék, hogy az a sok erdész, aki eddig az ártéri erdők felujításával foglalkozott és foglalkozik, semmit sem tudott és a felujításokba fektetett sok százezer korona nagy része a nem sikerült erdősítések révén az ártérben működő erdészek hibájából veszett el.